

ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІІІ МЕДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Декан ІІІ медичного
факультету, доцент
Шишкін М.А.
« 01 » листопада 2022 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СПОРТИВНА ФАРМАКОЛОГІЯ

РОЗГЛЯНУТО на засіданні Студентської Ради Протокол № 03/10 від 27.10.2022 р.	РОЗГЛЯНУТО на засіданні спільної Вченої ради медичних та міжнародних факультетів Протокол № 2 від 01.11.2022 р.
---	---

1. Загальна інформація про викладачів

Беленічев Ігор Федорович Вікторівна – докт. біол. н., професор, завідувач кафедри фармакології та медичної рецептури з курсом нормальної фізіології ЗДМУ. Контактна інформація: м. Запоріжжя, вул. Сталеварів, 31. Кафедра фармакології та медичної рецептури з курсом нормальної фізіології, e-mail: i.belenichev1914@gmail.com <https://orcid.org/0000-0003-1273-5314>

Самура Ірина Борисівна – канд. мед. н., доцент, доцент кафедри фармакології та медичної рецептури з курсом нормальної фізіології. Контактна інформація: м. Запоріжжя, вул. Сталеварів, 31. Кафедра фармакології та медичної рецептури з курсом нормальної фізіології, e-mail: irinasamura77@gmail.com <https://orcid.org/0000-0001-5352-3209>

Єгоров Артем Анатолійович – канд. мед. н., доцент, доцент кафедри фармакології та медичної рецептури з курсом нормальної фізіології. Контактна інформація: м. Запоріжжя, вул. Сталеварів, 31. Кафедра фармакології та медичної рецептури з курсом нормальної фізіології, e-mail: datas999@gmail.com <https://orcid.org/0000-0003-3612-7460>

2. Назва, код навчальної дисципліни і кількість кредитів:

Назва дисципліни: «Спортивна фармакологія»

Код навчальної дисципліни: ВК 3.10

Кількість кредитів з дисципліни: 3 кредити ECTS, загальна кількість годин – 90 год (*лекцій – 10 год, практичних занять – 20 год, самостійна робота – 60 год*).

3. Час і місце проведення навчальної дисципліни

Семестр: 3

Згідно розкладу занять.

4. Пререквізитами і постреквізитами навчальної дисципліни

Пререквізитами (перелік дисциплін, вивчення яких має передувати дисципліні «Спортивна фармакологія»): «Нормальна анатомія людини», «Нормальна фізіологія людини», «Біомеханіка та клінічна кінезіологія», «Теорія і методика фізичного виховання», «Клінічний реабілітаційний менеджмент (за професійним спрямуванням)»; та другого (магістерського) рівня вищої освіти («Методи обстеження у фізичній терапії», «Фізична терапія при травмі, політравмі та захворюваннях опорно-рухового апарату», «Культура спілкування фізичного терапевта», «Фізична терапія та курортологія», «Основи патентознавства»).

Постреквізитами (перелік дисциплін, для вивчення яких є обов'язковими знання, здобуті при вивченні): «Клінічна практика з фізичної терапії при порушенні нервової системи», «Клінічна практика за напрямком кваліфікаційної роботи».

5. Характеристика навчальної дисципліни

5.1 Призначення навчальної дисципліни

Фахівець з фізичної терапії повинен знати особливості застосування фармакологічних і нефармакологічних засобів у спорті у різні періоди тренувального процесу; механізми дії лікарських засобів на організм спортсмена; питання застосування допінгів; правові аспекти використання допінгів.

Головним завданням вивчення навчальної дисципліни курсу за вибором «Спортивна фармакологія» є отримання знань про особливості процесів обміну речовин в організмі людини в умовах фізичних навантажень і відпочинку, а також механізмів і способів їх фармакологічного і нефармакологічного регулювання; освоєння методики складання програми фармакологічної корекції для спортсменів різних видів спорту; навчитись аналізувати дію лікарських засобів за сукупністю їх фармакологічних властивостей; оцінювати можливість використання лікарських засобів для цілей терапії; оцінювати співвідношення користь/ризик при застосування лікарських засобів у спортсменів; застосовувати результати освоєння дисципліни у професійній діяльності; користуватися спеціальною довідковою літературою.

Сучасна спортивна наука вимагає розробки і використання адекватного фармакологічного забезпечення для підтримки і підвищення фізичної працездатності, прискорення процесів адаптації до високонінтенсивних фізичних навантажень, особливо в спорті вищих досягнень, профілактики перетренованості і спортивного травматизму. Величезне різноманіття існуючих засобів фармакологічної підтримки фізичної працездатності викликає необхідність їх систематизації та пізнання механізмів впливу і основних точок прикладання зусиль. Спортивна фармакологія – одна з базових наук, що повинна в обов'язковому порядку входити в програму підготовки спортивних лікарів.

У зв'язку з постійними змінами асортименту лікарських засобів на світовому фармацевтичному ринку, до програми внесені нові групи лікарських препаратів відповідно до анатомо-терапевтично-хімічної (АТХ) класифікації останнього перегляду (*Anatomical Therapeutic Chemical classification system, WHO, 2017*). Номенклатура лікарських засобів представлена як за непатентованими міжнародними назвами активних фармацевтичних субстанцій (INN), рекомендованих або запропонованих ВООЗ (*International Nonproprietary Names Recommended INN list, 2013-2017*), так й за торгівельними назвами.

Компетенції, яких набуває студент при вивченні дисципліни.

Інтегральна компетентність (ІК)	ІК. Здатність здійснювати професійну діяльність фізичного терапевта, розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фізичної терапії відповідно до спеціалізації.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 04. Здатність виявляти та вирішувати проблеми. ЗК 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 06. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК 07. Здатність працювати автономно. ЗК 08. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК)	СК 01. Здатність визначати проблеми фізичної, когнітивної, психоемоційної, духовної сфер, обмеження заняттєвої участі пацієнта відповідно до Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ). СК 02. Здатність клінічно мислити, планувати терапію, застосовувати науково обґрунтовані засоби та методи доказової практики (<i>Evidence based practice</i>), аналізувати та інтерпретувати результати, вносити корективи до розробленої програми фізичної

	терапії або ерготерапії чи компонентів індивідуального реабілітаційного плану. СК 03. Здатність ефективно спілкуватися з пацієнтом/клієнтом, його родиною й опікунами, формувати розуміння власних потреб пацієнта та шукати шляхи їх реалізації, розробляти та впроваджувати домашню програму терапії. СК 04. Здатність до роботи у реабілітаційній команді та міжособистісної взаємодії з представниками інших професійних груп різного рівня.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності. Спеціалізація 227.1 Фізична терапія (СКфт)	СКфт 01. Здатність розуміти клінічний та реабілітаційний діагноз пацієнта/клієнта, перебіг захворювання і тактику лікування. СКфт 03. Здатність прогнозувати результати фізичної терапії, формулювати цілі, складати, обговорювати та пояснити програму фізичної терапії, або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії. СКфт 05. Здатність планувати та контролювати тривалість та інтенсивність терапевтичних заходів для забезпечення їх відповідності стану здоров'я, функціональним можливостям пацієнта/клієнта та цілям фізичної терапії. СКфт 06. Здатність проводити наукову діяльність у сфері фізичної терапії. СКфт 07. Здатність здійснювати викладацьку діяльність, зокрема як керівник/методист/супервізор клінічних практик). СКфт 09. Здатність проводити підприємницьку діяльність у фізичній терапії.

5.2 Мета вивчення навчальної дисципліни – це формування у студентів загальних та професійних компетентностей, ознайомлення їх з особливостями процесів обміну речовин в організмі людини в умовах фізичних навантажень і відпочинку, а також механізмів і способів їх фармакологічного і нефармакологічного регулювання.

«Спортивна фармакологія» як навчальна дисципліна (*курс за вибором*):

а) поглиблює знання про особливості процесів обміну речовин в організмі людини в умовах фізичних навантажень і відпочинку, а також механізмів і способів їх фармакологічного і нефармакологічного регулювання;

б) відкриває широкі можливості для формування у майбутніх фізичних терапевтів профілактичного мислення, набуття спеціальних фахових умінь щодо освоєння методики складання програми фармакологічної корекції для спортсменів різних видів спорту;

в) озброює фізичних терапевтів навичками аналізу дії лікарських засобів за сукупністю їх фармакологічних властивостей; оцінювати можливість використання лікарських засобів для цілей терапії; оцінювати співвідношення користь/ризик при застосування лікарських засобів у спортсменів; застосовувати результати освоєння дисципліни у професійній діяльності; користуватися спеціальною довідковою літературою.

5.3 Завдання вивчення дисципліни: є надання студентам теоретичних знань про особливості процесів обміну речовин в організмі людини в умовах фізичних навантажень і відпочинку, а також механізмів і способів їх фармакологічного і нефармакологічного регулювання; освоєння методики складання програми фармакологічної корекції для спортсменів різних видів спорту; навчитись аналізувати дію лікарських засобів за сукупністю їх фармакологічних властивостей; оцінювати можливість використання лікарських засобів для цілей терапії; оцінювати співвідношення користь/ризик при за-

стосування лікарських засобів у спортсменів; застосовувати результати освоєння дисципліни у професійній діяльності; користуватися спеціальною довідковою літературою.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- особливості застосування фармакологічних та нефармакологічних засобів, що застосовуються спорті, в різні періоди тренувального процесу;
- механізми дії лікарських засобів на організм спортсмена;
- питання застосування допінгів;
- правові аспекти використання допінгів;

вміти:

- скласти програму фармакологічної корекції для спортсменів різних видів спорту;
- аналізувати дію лікарських засобів за сукупністю їх фармакологічних властивостей.
- оцінювати можливість використання лікарських засобів для цілей терапії.
- оцінювати співвідношення користь/ризик при застосування лікарських засобів у спортсменів.
- застосовувати результати освоєння дисципліни у професійній діяльності.
- користуватися спеціальною довідковою літературою.

мати поняття:

- розуміти сутність і внутрішню природу основних процесів, що відбуваються при фізичних навантаженнях, і їх взаємозв'язок з різними ендогенними і екзогенними факторами, в тому числі і умовами навколишнього середовища

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

ПРфт 03. Проводити фізичну терапію пацієнтів/клієнтів різного віку зі складними патологічними процесами та порушеннями.

ПРфт 04. Оцінювати, обговорювати та застосовувати результати наукових досліджень у клінічній, науковій, освітній та адміністративній діяльності.

ПРфт 08. Прогнозувати результати фізичної терапії пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп та при складній прогресуючій та мультисистемній патології.

ПРфт 15. Розробляти та викладати спеціалізовані навчальні дисципліни у закладах вищої освіти, брати участь в реалізації освітніх програм як клінічний курівник/методист/супервізор навчальних практик.

ПРфт 17. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження у сфері фізичної терапії, висувати і перевіряти гіпотези, обирати методики та інструменти досліджень, аналізувати їх результати, обґрунтовувати висновки.

ПРфт 18. Дотримуватись основних юридичних та етичних вимог, провадити діяльність зі згоди пацієнта.

ПРфт 19. Надавати лікарську допомогу при невідкладних станах в умовах військового часу, вибирати методи та засоби збереження життя.

5.4 Зміст навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Спортивна фармакологія» складається з лекцій (10 год), практичних занять (20 год) та самостійної роботи студента (60 год).

Назви тем:

Практичні заняття:

1. Цілі і завдання спортивної фармакології.
2. Основні лікарські засоби, що використовують спортсмени. Адаптогени. Антигіпоксанти. Ноотропи.
3. Основні лікарські засоби, що використовують спортсмени. Вітаміни. Мінерали. Імуномодулятори. Гелі, мазі, креми, розтирання.

4. Фармакологічні засоби на різних етапах підготовки спортсменів.
5. Лікування і профілактика станів перенапруги різних систем організму.
6. Допінги. Анаболічні стероїди.
7. Допінги нестероїдної структури.
8. Спортивні змагання та допінги.
9. Терапевтичне використання заборонених у спортсменів субстанцій.
10. Правові аспекти застосування допінгу. Гострі отруєння допінгом.

Лекції:

1. Цілі і завдання спортивної фармакології. Основні лікарські засоби, що використовують спортсмени. Адаптогени. Антигіпоксанти. Ноотропи.
2. Основні лікарські засоби, що використовують спортсмени. Вітаміни. Мінерали. Імуномодулятори. Гелі, мазі, креми, розтирання. Фармакологічні засоби на різних етапах підготовки спортсменів.
3. Лікування і профілактика станів перенапруги різних систем організму. Допінги. Анаболічні стероїди.
4. Допінги нестероїдної структури. Спортивні змагання та допінги.
5. Терапевтичне використання заборонених у спортсменів субстанцій. Правові аспекти застосування допінгу. Гострі отруєння допінгом.

5.5 План вивчення навчальної дисципліни

Назва теми	Форми організації навчання та кількість годин	Завдання для самостійної роботи
Тема 1 . Цілі і завдання спортивної фармакології.	Л - 1 год; ПЗ - 2 год; СРС - 6 год	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу, який знаходиться на сайті кафедри та MS Teams та розроблених методичних рекомендаціях. Реферат.
Тема 2. Основні лікарські засоби (ЛЗ), що використовуються спортсменами. Адаптогени. Антиоксиданти. Антигіпоксанти. Ноотропи.	Л - 1 год; ПЗ - 2 год; СРС - 6 год	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу, який знаходиться на сайті кафедри та MS Teams та розроблених методичних рекомендаціях. Реферат.
Тема 3. Основні ЛЗ, що використовуються спортсменами. Вітаміни. Мінерали. Імуномодулятори. Гелі, мазі, креми, розтирання.	Л - 1 год; ПЗ - 2 год; СРС - 6 год	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу, який знаходиться на сайті кафедри та MS Teams та розроблених методичних рекомендаціях. Реферат.
Тема 4. Фармакологічні засоби на різних етапах підготовки спортсменів.	Л - 1 год; ПЗ - 2 год; СРС - 6 год	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу, що знаходиться на сайті кафедри та MS Teams та розроблених методичних рекомендаціях. Реферат.
Тема 5. Лікування і профілактика станів перенапруги різних систем організму.	Л – 1 год; ПЗ – 2 год; СРС – 6 год	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу, який знаходиться на сайті кафедри та MS Teams та розроблених методичних рекомендаціях. Реферат.
Тема 6. Допінги. Анаболічні стероїди.	Л – 1 год; ПЗ – 2 год; СРС – 6 год	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу, який знаходиться на сайті кафедри та MS Teams та розроблених методичних рекомендаціях. Реферат.

Тема 7. Допінги нестероїдної структури.	Л – 1 год; ПЗ – 2 год; СРС – 6 год	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу, який знаходиться на сайті кафедри та MS Teams та розроблених методичних рекомендаціях. Реферат.
Тема 8. Спортивні змагання та допінги.	Л – 1 год; ПЗ – 2 год; СРС – 6 год	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу, який знаходиться на сайті кафедри та MS Teams та розроблених методичних рекомендаціях. Реферат.
Тема 9. Терапевтичне використання заборонених у спортсменів субстанцій.	Л – 1 год; ПЗ – 2 год; СРС – 6 год	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу, який знаходиться на сайті кафедри та MS Teams та розроблених методичних рекомендаціях. Реферат.
Тема 10. Правові аспекти застосування допінгу. Гострі отруєння допінгом.	Л – 1 год; ПЗ – 2 год; СРС – 6 год	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу, який знаходиться на сайті кафедри та MS Teams та розроблених методичних рекомендаціях. Реферат.

6. Самостійна робота студента

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Цілі і завдання спортивної фармакології.	6
2	Основні лікарські засоби, що використовують спортсмени. Адаптогени. Антигіпоксанти. Ноотропи.	6
3	Основні лікарські засоби, що використовують спортсмени. Вітаміни. Мінерали. Імуномодулятори. Гелі, мазі, креми, розтирання.	6
4	Фармакологічні засоби на різних етапах підготовки спортсменів.	6
5	Лікування і профілактика станів перенапруги різних систем організму.	6
6	Допінги. Анаболічні стероїди.	6
7	Допінги нестероїдної структури.	6
8	Спортивні змагання та допінги.	6
9	Терапевтичне використання заборонених у спортсменів субстанцій	6
10	Правові аспекти застосування допінгу. Гострі отруєння допінгом.	6

7. Перелік індивідуальних завдань, за виконання яких студенту додатково додається 10 балів за поточну навчальну діяльність з розділу «Спортивна фармакологія»

№ з/п	ТЕМА
1	Особливості метаболізму організму в різних видах спорту.
2	Фармакологічна корекція лактатного метаболізму, перетренування, імунодефіциту, зневоднення, анемії, астми фізичного зусилля, десинхронозів.
3	Фактори, що обмежують працездатність. Фізіологічні основи працездатності спортсмена. Розлад метаболізму при великих фізичних навантаженнях. Зони і механізми енергозабезпечення м'язової діяльності. Фармакологічні методи управління працездатністю
4	Фармакокорекція під час «скидання» ваги, тренування в горах.
5	Лімітування працездатності системними (дисбаланс ендокринної системи, порушення кислотно-лужної рівноваги, блокування клітинного дихання в працюючих м'язах, зниження енергозабезпечення, виникнення вільно-радикальних процесів, зниження імунологічної реактивності, пригнічення

	нервової системи) і органними (зниження скорочувальної здатності міокарда, ослаблення функції дихання, зниження функції печінки, нирок і ін. органів, пошкодження і травми) факторами. Фармакокорекція.
6	Біохімічна характеристика стомлення. Фармакологічна корекція.
7	Історія розвитку допінг-контролю в спорті
8	Добові потреби в вітамінах та амінокислотах спортсменів різних спеціалізацій. Особливості застосування вітамінних препаратів. Токсичні ефекти передозувань.
9	Додаткові фактори ризику (режим і його порушення, дієта, гіповітаміноз, інтоксикації, фактори навколишнього середовища та ін.). Фармакокорекція.
10	Біохімічні процеси відновлення. Фармакологічні засоби корекції процесів відновлення.

Примітка: при засвоєнні теми за традиційною системою студенту присвоюються бали: “5” – 19 балів, “4” – 16 балів, “3” – 13 балів, “2” – 0 балів.

8. Список основної та рекомендованої літератури

8.1 Основна (базова):

1. Фармакологія з основами патології: підручник / Ю.М. Колесник, І. С. Чекман, І. Ф. Беленічев [та ін.]. -Вінниця : Нова Книга, 2021. 472 с.
2. Побічна дія ліків /Беленічев І.Ф., Горчакова Н.О., Бухтіярова Н.В. [та ін.]. -Вінниця : Нова Книга, 2022. 327 с
3. Фармакологія: підручник для студентів стоматологічних факультетів / І. С. Чекман, В. М. Бобирьов, В. Й.Кресюн [та ін.]. – Вінниця : Нова книга, 2014. 423 с.
4. . Фармакологія / під ред. І. С.Чекмана. К.: Вища школа, 2014. 490 с.
5. .Геріатрична фармакологія : підручник / І. С. Чекман, І. Ф. Беленічев, Н. О. Горчакова, [та ін.]. – Запоріжжя; Київ, 2016. 176 с.
6. Загальна фармакологія : підручник / І. С. Чекман, І. Ф. Беленічев, Н. О. Горчакова [та ін.]. – Запоріжжя ;Київ, 2016. 168 с.
7. Nutrition in Public Health 4th Edition / Sari Edelstein , 2018. p.183-225.
8. Фармакологічний супровід у сфері фізичної культури і спорту. Скорочений конспект лекцій для студентів спеціальності 017 "Фізична культура і спорт" / уклад.: Г. Л. Юсіна. – Краматорськ : ДДМА, 2020. – 158 с.

8.2 Додаткова література:

1. Mudambi S.R., Rajagopal M.V. Fundamentals of Food, Nutrition and Diet Therapy / New age International Publishers. 2007. 412 p.
1. Handbook of Nutrition, Diet, and Epigenetics. Springer Reference / Edited by Vinood B. Patel, Victor R. Preedy. Springer Nature Switzerland AG 2019, 2320 p.
2. Introduction to Human Nutrition / Edited by Susan A Lanham-New, Thomas R. Hill, Allison M.Gallagher, , Hester H Vorster, 3rd Edition. Wiley-Blackwell, 2019. 488 p.
4. Oxford Handbook of Nutrition and Dietetics. 3 rd edition revised / Edited by Joan Webster-Gandy,
5. Angela Madden, Michelle Holdsworth. 2020, 960 p.
6. Manual of Dietetic Practice / Edited by Joan Webster-Gandy. John Wiley and Sons Ltd. 2014, 1016p.
7. Гігієна харчування з основами нутріціології / За ред. проф.В.І. Ципріяна/. 1 том., Київ: Медицина, 2007. 528 с.
8. Гігієна харчування з основами нутріціології/ За ред. проф.В.І. Ципріяна/. 2 том., Київ: Медицина, 2007.- 560 с.

9. Gunina LM, Shustov YeB, Belenichev IF, Vysochina NL, Golovashchenko RV, Morozova O (2022) Specialized nutrition for athletes: evaluation of ergogenic action using the principles of evidence-based medicine. *Pharmacia* 69(1): 37-44. <https://doi.org/10.3897/pharmacia.69.e76599>
10. Закон України «Про антидопінговий контроль» 5 квітня 2001 року № 2353-III.
11. Нутриціологія. Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів України І. В.В. Ванханен, В.Д. Ванханен, В.І. Ципріян, Донецьк: Донеччина, 2001, 475 с.
12. Гігієна харчування. Методичні вказівки до практичних занять для студентів VI курсу за спеціальністю “Медико-профілактична справа” (В.В. Ванханен, В.Д. Ванханен, В.І. Ципріян), Донецьк: Донеччина, 2003, 89 с.
13. Павлоцька Л.Ф., Дуденко Н.В., Димитрієвич Л.Р. Основи фізіології, гігієни харчування та проблеми безпеки харчових продуктів: навчальний посібник.- Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. 441 с.
14. Габі Гаубер-Швенк, Міхаель Швенк. Харчування.- Київ, «Знання-прес», 2004. 184 с.

Інформаційні ресурси:

1. www.pharma-center.com.ua. веб-сайт ДЦФ МОЗ України [web-page] URL
2. British Medical Journal (BMJ) BMJ Publishing Group Ltd - www.bmj.com
3. Clinical Pharmacology and Therapeutics, Nature publishing group – www.nature.com/cpt
4. The Lancet, Elsevier Limited - www.thelancet.com
5. <http://www.sportmedexpo.ru/SportMedicine.html>
6. http://www.sportpharma.ru/book/b1_oglavlenie.htm

9. Контроль і оцінка результатів

9.1 Види контролю:

- поточний;
- підсумковий.

8.1 Форми контролю:

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Оцінка за заняття визначається як середня за поточний тестовий контроль, співбесіду на занятті, виконання практичного завдання, виконану самостійну роботу. Оцінювання здійснюється відповідно до знань, умінь та навичок студента, які він демонструє на занятті та які він здобуває згідно з робочою програмою.

На кожному практичному занятті викладач оцінює знання кожного студента за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2»).

Оцінювання самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів, яка передбачена робочою програмою оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті.

Формою підсумкового контролю навчальної дисципліни за вибором «Спортивна фармакологія» - є **залік**, що базується на результатах оцінювання поточної діяльності.

Оцінка базується виключно на результатах оцінювання поточної діяльності та визначається за двобальною шкалою: «зараховано» або «не зараховано», а максимальна кількість балів за поточну діяльність становить 200 балів.

Розрахунок балів здійснюється за формулою:

$(\text{СА (середня арифметична оцінка)} \times 200) / 5$.

Наприклад: $(4,2 \times 200) / 5 = 168$ б., $(3,5 \times 200) / 5 = 140$ б.

Індивідуальна робота студентів оцінюється за кожен вид роботи з урахуванням якості її виконання. До 110 максимальних балів можуть додаватись бали за індивідуальну роботу (СНТ, публікації та ін.) – не більше 10 балів. Конкретна кількість балів за індивідуальну роботу визначається і залежить від рівня, на якому вона виконана (кафедральний,

університетський, регіональний, або державний тощо). Заохочувальні бали за рішенням Вченої ради факультету додають до кількості балів з дисципліни студентам, які мають наукові публікації або зайняли призові місця за участь у олімпіаді з дисципліни серед ЗВО МОЗ України та інше.

Загальна кількість балів, набраних студентом при вивченні дисципліни, конвертується в національну шкалу оцінювання за таблицею:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
170 – 200	Відмінно
140 – 169,99	Добре
110 -139,99	Задовільно
Менше 110	Незадовільно

Кафедра подає роздруковану з АСУ паперову відомість із заліком в деканат з середнім балом поточної успішності не пізніше наступного дня після дати останнього заняття.

10. Політика навчальної дисципліни

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (*наукової, творчої*) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації).